

DOĞU AKDENİZ BÖLGESİ NARLARINDA ZARARLI, ERİK GÖVDEKURDU [*Euzophera semifuneralis* (Walker) (Lepidoptera: Pyralidae)]

Dr. Naim ÖZTÜRK*

Prof. Dr. M. Rifat ULUSOY**

*Adana Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü, 01321, Yüreğir / Adana

**Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, 01330, Sarıçam/Adana

◆Erik gövdekurdu [*Euzophera semifuneralis* (Walker) (Lepidoptera: Pyralidae)]; dünyada bir Amerikan erik zararlısı olup, “*American plum borer*“ diye isimlendirilmektedir.

◆*E. semifuneralis*, Türkiye’de ilk olarak 2009 yılında Doğu Akdeniz Bölgesi illerinden Osmaniye ve daha sonra ise Adana nar bahçelerinde saptanmıştır (Atay ve Öztürk, 2010a, b).

© Naim Öztürk

© Naim Öztürk

Erik gövdekurdu, *Euzophera semifuneralis*’in ergin ve larvası

Tanımı ve yaşayışı: *E. semifuneralis* olgun larvaları yaklaşık 25 mm boyunda olup, baş kısmı parlak koyu kahverenginde, vücut ise pembemsi-gri renklidir.

◆Erginleri; gri renkli olup, kanat açıklığı 17-28 mm’dir. Ön kanatlar grimsi kahverenginde ve kanat ortası ile kanat kenarları arasında geniş, koyu renkli enine bir bant bulunur. Arka kanatlar ise, desensiz ve mat görünümlüdür.

© Naim Öztürk

Euzophera semifuneralis’in pupası

◆ *E. semifuneralis* ilk erginleri, nisan-eylül aylarında çıkış yapar ve ömürleri 1-3 hafta kadardır.

◆Bir dişi birey ömrü boyunca, tek tek veya gruplar halinde 12-74 adet yumurta bırakır.

◆Larva, yaklaşık 30-38 günde 7 gömlek değiştirerek gelişmesini tamamlar ve daha sonra kabuk altında ördüğü bir kokon içerisinde pupa olur.

◆Pupa; 12 mm boyunda olup, koyu kahverengindedir.

◆*E. semifuneralis*, ülkemiz için yeni bir zararlı tür olduğundan henüz kaç döl verdiği bilinmemektedir.

◆Ancak, yurtdışında kışı pupa döneminde geçirdiği ve yılda 2-5 döl verdiği bilinmektedir (Solomon, 1995).

Zararı: *E. semifuneralis* genellikle fidan veya genç ağaçların özellikle de gövdenin kök boğazına yakın kısmı ile yaşlı ağaçların gövde ve dallarındaki kabukların altında bazen lokal, bazen ise çepeçevre galeriler açarak beslenmektedir. Zarar görmüş kabuklar, çatlayarak kavlamakta ve bunun sonucunda kabuk yumuşak dokusunda deformasyonlar oluşmaktadır.

◆Larvanın beslenmesi sonucu, bitkinin iletim demetleri tahrip olduğundan zarar görmüş organlar veya ağacın tamamı 1-2 yıl içerisinde kuruyabilmektedir. Bu durum, genç ağaçlarda ölüme ve yaşlı ağaçlarda ise, verim kaybı ile taç şeklinin bozulmasına neden olmaktadır.

Erik gövdekurdu, *Euzophera semifuneralis*'in larvası ve beslenme zararı

Yayılışı: *E. semifuneralis*'in bugüne kadar Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Meksika'nın bir bölümünde bulunduğu bildirilmiştir. Zararlıının, muhtemelen ülkemize yurtdışından ithal edilen konukçusu olduğu bitki materyalleri (çöğür, fidan, çelik vb.) ile geldiği düşünülmektedir.

Konukçuları: *E. semifuneralis*'in bugüne kadar nar bitkisinde beslendiği yönünde bir bulguya rastlanılmamıştır.

◆Dolayısıyla, *E. semifuneralis*'in konukçusu olarak nar; dünyada ilk kayıttır.

◆*E. semifuneralis*'in yurtdışında erik, elma, armut ve ayva'yı daha çok tercih ettiği bildirilmekle birlikte; şeftali, nektarin, kiraz, hurma, dut, incir, kayısı, ceviz, pıkan cevizi, zeytin, ihlamur, dişbudak, kavak, amber ağacı, karaağaç ve meşe gibi bitkilerde de beslendiği belirlenmiştir.

Euzophera semifuneralis'in gövdedeki zararı

KAYNAKLAR

Atay, E. ve N. Öztürk, 2010a. Nar (*Punica granatum* L.) Bitkisinde Tespit Edilen *Euzophera semifuneralis* (Walker, 1863) (Lepidoptera)'in Türkiye Pyralidae Faunasına Katkısı. 20. Ulusal Biyoloji Kong. Bildiri Özetleri, 21-25 Haziran 2010, Denizli, s.: 671-672.

Atay, E. ve N. Öztürk, 2010b. Adana ve Osmaniye Nar (*Punica granatum* L.) Bahçelerinde Tespit Edilen *Euzophera semifuneralis* (Walker, 1863) (Lepidoptera, Pyralidae)'in Tanımı ve Zarar Şekli. M.K.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi (Baskıda).

Solomon, J.D. 1995. Guide to insect borers of North American broadleaf trees and shrubs. Argic. Handbk. 706. Washington, DC: U.S. Department of Agriculture, Forest Service. 735 p. <http://www.forestpests.org>